

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת ביצה

דפים כא - כז, פרשת קדושים

דרך ישרה תמצית הדף

דף בא-בג

*מלאכה לגוי ובע"ח. *רבן גמליאל. *ראב"ע לקולא. הדרן!

א. עשיית מלאכה ביו"ט עבור גוי ובעלי חיים 1. בהמה השייכת לישראל וגוי בשותפות מותר לשחטה ביו"ט משום דא"א לכזית בשר בלא שחיטה, משא"כ נדרים ונדבות דאף שהכהנים מקבלים בשר לאכילה מיהו משלחן גבוה קזכו. 2. עיסה של נכרי וישראל אסור לאפותה ביו"ט כיון שאפשר לחצותה משא"כ בהמה, והטעם בעיסת כלבים שהרועים אוכלים ממנה דמותר לאפותה ביו"ט להו"א הואיל ואפשר לפייסן בנבילה ודחינן דלית ליה לר"ח הואיל, ולמסקנא כשיש לרועה נבילה. 3. עבור בני חיילא מותר לאפות אם יכולים לקחת מזה פת לתינוק, משום דכל אחד חוי לינוקא. 4. שמעון התימני סיפר שבאה בלשת לעיר ושחטו להם עגל ופטרם לשלום וא"ל ר"י בן בבא תמה אני אם לא יצא שכרם בהפסדכם משום שנאמר לכם ולא לגויים, ומפרשין דלא היה ראוי לאכול מזה דאיירי בטריפה, ולגבי הראוי לכלבים איבא מחלוקת תנאים האם נתמעטו שנאמר לכם או שהם בכלל נפש ולכם למעוטי גויים שאין מזונותם עליך. 5. למ"ד לכם ולא לכלבים ניתן לתת גרעינים לכלב ביבשים שראוי להסקה, ברטיבא דחוי ביו"ט להיסק גדול, ובשבת אגב ריפתא דעושה אדם כל צרכו בפת. 6. הזמנת גוי ביו"ט אסור שמא ירבה בשבילו אא"כ התנה עמו, ובשבת לריב"ל שרי דהא אסור לבשל ולר"א בר יעקב אסור משום שיורי כוסות דהוו איסור"נ שאסור לטלטלן באגב ואין לעשות גרף של רעי לכתחילה.

ב. דברי רבן גמליאל ומ"ט 1. החמיר כב"ש: אין טומנין את החמין לכתחילה ביו"ט, והמקרה שלא הניח עירובי תבשילין ושרו ליה רבנן משום כדי חייו, או בהניח אך הטמנה מוכחא מלתא שעושה עבור השבת, או כחנניא אליבא דב"ש שאין מטמינין אלא על הטמון. 2. אין זוקפין מנורה של חוליות דמיחוי כבונה ופליגי האם יש בנין בכלים, ומייתי שאסור לכבות את הנר מפני דבר אחר והיינו תשה"מ ואין מכבין דליקה במקום איבוד ממון וכוחלין את העין ביו"ט, והא דשרי לכבות בקעת ביו"ט כדי שלא יתעשן הבית אתי כרבי יהודה דשרי מכשירי אוכל נפש. 3. אין אופין פת עבה וב"ה מתירין, וזהו לל"ק פת בעובי טפח ואיירי בפסח ושרו משום דהכי אשכחן בלחם הפנים, ומקשינן דהתם הוא זריזין פת עמילה עצים יבשים ותנור חם של מתכת, ולל"ב זהו פת מרובה והטעם משום טרחא דלא צריך ואיירי בכל יו"ט. 4. לקולא: מכבדין בית המטות, וראב"צ העיד

שהיו מכבדין את הקרקע מערב יו"ט ופורסים סדינים ולמחרת כאשר באו אורחין סילקו את הסדינים ונמצא הבית מתכבד מאליו, ואמרו לו דהכי שרי אף בשבת. 5. מניחין מוגמר וראב"צ העיד שעישנו מעיו"ט ערדסקאות של ברזל וביו"ט פקקו את נקביהם וא"ל דהכי אף בשבת מותר, ופלוגתייהו להו"א לגמר אבל להריח לכו"ע שרי ולמסקנא פליגי להריח אבל לגמר לכו"ע אסור. ומייתי דלעשן שמואל שרי ורב אסר דתחילתו מכבה וסופו מבעיר, ואמרינן דע"ג גחלת פליגי אי שרי כבישרא אגומרי, וי"א דאף ע"ג חרס אסור משום שמוליד ריחא. 6. עושין גדי מקולס בלילי פסחים וכן הנהיג תודוס איש רומי, ואמרו לו שהיו גוזרים עליו נידוי משום דמאכיל כעין קדשים בחוץ.

ג. דברי ר"א בן עזריה לקולא 1. פרתו יצאה ברצועה שבין קרניה, והיה של שכנתו ונקראת על שמו הואיל ולא מיחה בה. 2. מקרדין את הבהמה ביו"ט דשרי דבר שאינו מתכון וזהו בין קירוד ובין קרצוף, לרבי יהודה אסור קירוד בקטנים דעושה חבורה אבל שרי קרצוף בגדולים שלא עושים חבורה, וחכמים אוסרים אפילו קרצוף אטו קירוד. 3. מותר לשחוק ביו"ט פלפלין בריחיים שלהם, ואמרינן דמק"ט התחתונה משום כלי קיבול אמצעית כלי כברה ועליונה כלי מתכת, ואגב כך מייתי דעגלת קטן טמאה מדרס וניטלת בשבת, ואיכא תרי תנאי בדעת ר"י אם בשבת נגררת ע"ג קרקע או רק ע"ג בלים.

הלכן עלך פרק שני!
פרק שלישי – חין לדין

צדף בר-בה

*צידה ביו"ט. *שחיטת מסוכנת.

א. דיני צידה ביו"ט 1. אין צדים דגים מן הביברין ביו"ט ואין נותנים לפניהם מזונות. 2. איכא סתירה בצידת חיה, ומוקמינן דאסור כרבי יהודה שהצד צבי לביברין פטור, או בביבר גדול ושרי בקטן וזהו שמגיע בחד שיחיא או שאין עוקצי או דנפלי טולא דכתלים אהדדי. 3. איכא סתירה בדין צידת עוף, ומוקמינן דאסור להו"א בביבר שאינו מקורה ולמסקנא בצפור דרור. 4. לרשב"ג אין כל הביברין שוין אלא המחוסר צידה אסור וזהו כל שאומרים הבא מצודה ונצודנו, ובאווזים פטור משא"כ יוני שובך כיון שבאין לכלובן בערב ומזונותיהן עליך או שלא עבידי לרבווי בכלובן. 5. פסקינן במשנתנו דספק מוכן אסור דאין ליטול מן המצודה ביו"ט אא"כ יודע שניצודו מעיו"ט, ובספק מוכן ר"ג מתיר ורבי יהושע אוסר, וכן מייתי דעת ר"ש בן אלעזר במצודות שמצאן מקולקלין מעיו"ט שרי אבל ספיקא נעשה כמי שניצודו ביו"ט ואסור וכן הלכה. 6. גוי הביא דורון לר"ג ואמר מותרין הן וזהו לרב רק בטלטול וללוי אף באכילה, והא דשרינן פירות בני יומן זהו דכבישי בירקא שנראים חדשים. ופסקינן בגוי שהביא דורון לישראל אם יש מאותו המין במחובר אסור אף לערב עד בכדי שיעשו, ואם אין במחובר והובא מתוך התחום שרי, ומה שהובא עבור ישראל זה מותר לישראל אחר. 7. הסוכר אמת המים מערב יו"ט ולמחר מצא בה דגים מותרין, ואמרינן דזהו משום שעשה מעשה אבל חיה שקיננה בפרדס צריכה הזמנה, והא דאמרינן שא"צ זימון זהו בולד ובגינה הסמוכה לעיר.

ב. דיני שחיטת בהמה מסוכנת ומה ילפינן מינה 1. שרי לשחטה אם יש שהות ביום לאכול ממנה כזית צלי אפילו כזית חי מבית טביחתה, ומייתי דאסור לאכול לפני הפשט וניתוח להו"א הוי איסור ור"ע קאי על מעיה ששם טובחת אכילתה ולמסקנא משום דרך ארץ ומקום טביחתה ממש. ומייתי

שאינן דרך ארץ לאכול שום ובצל מראשו ולשתות כוסו בבת אחת, ומקטע רגליהו חצובא לגזלנים נטיעה לקצבים ותורמוסא לשונאיהם של ישראל. 2. שחט בשדה מותר להביא איברים בידו אבל לא במוט ובמוטה משום דמזלזל ביו"ט, ומהאי טעמא אין הסומא יוצא במקלו ולא הרועה בתרמילו ואין יוצאין בכסא בין איש ובין אשה ושרי אם רבים צריכין לו ובלבד שלא יכתף באלונקי, ושרי במקום בעיתותא או דוחקא דציבורא.

דף ברכ

*ראיית מומי בכור. *מוקצה לחצי שבת.

א. ראיית מומי בכור ביו"ט 1. בכור שנפל לבור לרבי יהודה ירד מומחה ויראה אם יש בו מום יעלה וישחטו ולר"ש כל שאין מומו ניכר מבעו"י אינו מן המוכן, ופלוגתייהו להו"א אי רואין מומין ביו"ט ודחי דהו"ל למימר לא יעלה וישחוט ואם עבר והעלהו הוי מוקצה, ולמסקנא שכבר נפל בה מום מעו"ט והשתא הוי קבוע. 2. בכור תם שנפל לבור לפי ר"י הנשיא ירד מומחה ויראה אם יש בו מום יעלה וישחוט וא"ל ר"ש בן מנסיא הרי אמרו אין רואין ביו"ט אף מום שנולד מערב יו"ט. 3. בכור שנולד ביו"ט ומומו עמו לרבה בר ר"ה מבקרין אותו לכתחילה ולר"נ רק אם עבר ובקרו מבוקר, והא דאמרינן שאם נולד הוא ומומו עמו שזה מן המוכן משבשתא היא אלא דייקנין ממתני' כל שאין מומו ניכר מעו"ט אינו מן המוכן והיינו שלא נראה לחכם. 4. בעי האם הלכתא כר"י דרואין מומין ביו"ט או כר"ש דאין רואין, ואף דהלכתא כר"י לגבי ר"ש מסתברא כר"ש משום שהובא בברייתא בלשון חכמים, ומייתי השוחט בכור ואח"כ הראה מומו ר"י מתיר ור"מ אוסר ש"מ דראיית בכור שאני מראיית טריפה וה"ה דבעי שיראה מעו"ט, ודחי דהתם פלוגתייהו בקנסא אטו מומין שבעין שמשנתנין, ומייתי דאמי ורדינאה לא חזי ורבי אמי ראה רק מעו"ט וביו"ט שאל כיצד נפל המום משום שאם נעשה ע"י גרמא אסור.

ב. פליגי האם יש מוקצה לחצי שבת בדבר שנראה בין השמשות ונדחה וחזר ונראה, והשמועות 1. אם נולד ומומו עמו נחשב מן המוכן, מוקמינן דלא נדחה כגון דיתבי דיני היכן שנולד. 2. האוכל בענבים והותיר והעלן לגג לעשותן צימוקים לא יאכל עד שיזמין מבעו"י אמרינן דהחילוק בין נראו ללא נראו, ותלוי בדעת האדם ולכן צריך גילוי דעתא. 3. פולין ועדשים ראוי לכוס ובקדירה נדחה עד גמר הבישול וכן קדירות דעלמא שהן רותחות, ודחי דהאיבעיא בגמרו בידי שמים והכא גמרו בידי אדם.

שאלות לחזרה ושינון

א. דיני צידה ביו"ט (7)	דף כא- כג
ב. שחיטת בהמה מסוכנת ומאי ילפינן מינה (2)	א. עשיית מלאכה ביו"ט עבור גוי ובעלי חיים (6)
דף כז- כז	ב. דברי רבן גמליאל ומ"ט (6)
א. ראיית מומי בכור ביו"ט (4)	ג. דברי ר"א בן עזריה לקולא (3) הדרן?
ב. המח' במוקצה לחצי שבת בדבר שנראה ונדחה וחזר ונראה והשמועות (3)	פרק שלישי- אין צדין
	דף כד- כה

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 📖	יבמות 📖	ברכות 📖 עם מחודדין בפיך.
עבודה זרה הוריות 📖	כתובות 📖	שבת 📖 מהדורה חדשה.
מחודדין בפיך	נדרים 📖	עירובין 📖
זבחים 📖	נזיר סוטה 📖	פסחים 📖
מנחות 📖	גיטין 📖	שקלים ר"ה 📖
חולין 📖	קידושין 📖	יומא 📖
בכורות 📖 עם הקדמות ומושגים	עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא	סוכה 📖
ערכין-תמורה 📖	בבא קמא 📖	ביצה תענית 📖
כריתות-מעילה 📖	בבא מציעא 📖	מגילה-פורים 📖 עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחר יין לרמ"א
נדה 📖	בבא בתרא א-ב 📖	מו"ק חגיגה 📖
	סנהדרין א-ב 📖 עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואוהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חרדים מנוקד ומסודר.	איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה	
	בקרב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

|| ניתגן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~81~

המערכת

